

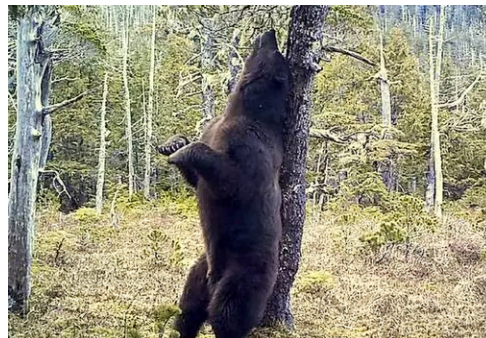
Kriebeltekst

R.C. Beljaards

Dermatologische spreekkamersprekwwoorden, we kennen ze. Met stip op één: “nu ik toch hier ben...”. Met als runner up “als je naar de tandarts gaat is de pijn ook weg”. Maar op de derde plaats staat echt “jeuk is erger dan pijn”. Dat laatste zal vast en zeker kloppen, ik hoor het namelijk ook van patiënten die ervaring met beide sensaties hebben. En zij kunnen het weten. Het heeft vast te maken met dat pijn er altijd is; het is constant en gelokaliseerd. Maar jeuk wisselt qua intensiteit en lokalisatie en is ongrijpbaar, dat maakt je horendol. Het gaat letterlijk ‘onder de huid’ zitten. Onhoudbare pijn hebben we ons serieus aangetrokken, daarvoor hebben we kenniscentra in de vorm van pijnpoliklinieken opgericht. Maar waarom bestaan er naar analogie geen jeukpoliklinieken? Ervaring wijzer zou ik er persoonlijk in ieder geval niet aan beginnen ...

Ooit werd ik verzocht een stukje voor het Haarlems Dagblad te schrijven. Het thema was impact van dermatologische aandoeningen op de kwaliteit van leven. De redacteur heeft het knipsel vervolgens voorzien van de titel ‘je zal maar jeuk hebben’. Ik heb het geweten. Nooit ingeschat dat het Haarlems Dagblad zo ver buiten de stadsgrenzen werd gelezen, er leken onder elke stoeptegels in Noord-Holland mensen met jeukklachten vandaan te komen en de weg naar mijn spreekuur te hebben gevonden. Had ik het artikel maar nooit geschreven, heb ik soms verzucht. Toen pas werd mij duidelijk hoe groot de omvang van de groep patiënten is, hoe heftig de impact van jeuk kan zijn op het dagelijks (en nachtelijk) leven, en hoe frustrerend het is voor de dermatoloog in zijn pogingen daarvoor verlichting te geven. De impact op de levenskwaliteit kan groot zijn. Zo blijkt dat jeuk bij atopisch eczeem een impact-score heeft dat bijvoorbeeld diabetes, hypertensie of zelfs sommige vormen van kanker overstijgt. [1,2] Uiteindelijk kan jeuk zo lang een onderdeel van het leven zijn, dat krabben niet langer een reflex is, maar een gewoonte wordt.

In dit nummer van het tijdschrift wordt de nieuwe Richtlijn Chronische Jeuk besproken. [3] Feitelijk is jeuk niets meer dan een biologische reactie, bedoeld om het lichaam gewaar te laten zijn van parasieten, beestjes en ander potentieel ziekmakend vreemdlichaammateriaal. Als het lichaam jeuk ervaart, is vaak sprake van een huidaandoening, waarbij figuurlijk de schakelaar hapert. Maar regelmatig ligt het niet aan de schakelaar, maar aan een verstoring in de achterliggende elektriciteitsdraden. Dit laatste zijn de moeilijkste casus, waarbij van ons dermatologen worden gevraagd verder in het lichaam te kijken dan alleen de huid - het orgaan waar we zoveel verstand van hebben. Maar ondanks al onze goede inspanningen is jeuk soms heel moeilijk te behandelen. Gevolg is dat zeer

veel zelfhulpmiddelen verkrijgbaar zijn voor de krabbende patiënt, veelal met een twijfelachtige werking.

Het brengt mij bij jeukwoorden. Zoals het genoemde ‘zelfredzaamheid’ is de zorg er vele rijk. In haar rubriek in de NRC verzamelt Japke-d. Bouma jeukwoorden. Het zijn stuk voor stuk woorden die men in de werksfeer gebruikt, inhoudelijk niets voorstellen en irritatie opwekken. Het lijkt een goed idee om naast de jeukwoorden ook jeukzinnen toe te voegen. Zoals bijvoorbeeld ‘de patiënt centraal stellen’ en ‘handen aan het bed’. Persoonlijk vind ik “ik ben er helemaal klaar mee” de meest vreselijke jeukzin. Je hoort dat we klaar zijn met corona, met de boeren, met het kabinet, met de hitte en ook met de droogte, ja met wat zijn we niet klaar? Het is alsof met het uitspreken van deze magische bezweringsvorm de onvrede zichzelf oplost. Hocuspocus van de koude grond.

Voor artsen kan jeuk een moeilijk te behandelen klacht zijn, maar tevens een klacht die niet te onderschatten valt. Het kan mensen radeloos maken. Het adagium ‘jeuk is leuk’ gaat net als ‘pijn is fijn’ derhalve nooit op. Met jeuk zijn wij dermatologen voorlopig helemaal niet klaar.

LITERATUUR

1. Kiebert G, et al. Atopic dermatitis is associated with a decrement in health-related quality of life. *Int J Dermatol.* 2002;41:151-8.
2. Capucci S, Hahn-Petersen J, Vilsboll A, Kragh N. Impact of atopic dermatitis and chronic hand eczema on quality of life compared with other chronic diseases. *Dermatitis.* 2020; 31:178-84.
3. Richtlijn Chronische Jeuk. NVDV, Utrecht 2022.

CORRESPONDENTIEADRES

Rob Beljaards

E-mail: r.beljaards@nvdv.nl

Dermatoloog en hoofdredacteur NTvDV